

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کتاب معلّم
(راهنمای تدریس)

علوم تجربی

اول دبستان

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

نام کتاب : کتاب معلم علوم تجربی اول دبستان - ۵۳

مدیر تولید بسته آموزشی علوم تجربی : محمود امانی طهرانی

مؤلفان : آمنه احمدی، محمود امانی طهرانی، مریم انصاری، عزت‌السادات حسینی، احمد حسینی، طاهره رستگار،

دوست محمد سمیعی، حسن طاهری، عبدالهادی عمرانی، بتول فرنوش، زهرا نیکنام، زهرا مهربان و علاء نوری

هماهنگی علمی و آموزشی : آمنه احمدی، طاهره رستگار

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

مدیر امور فنی و چاپ : سیداحمد حسینی

صفحه‌آرا : زهره بهشتی شیرازی

حروفچین : فاطمه باقری‌مهر، زهرا ایمانی نصر

امور آماده‌سازی خبر : زهرا محمدنظامی

امور فنی رایانه‌ای : حمید ثابت‌کلاچاهی، پیمان حبیب‌پور

ناشر : اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی-ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت : www.chap.sch.ir

چاپخانه : شرکت افست «سهامی عام» (www.Offset.ir)

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ اول ۱۳۹۰

حق چاپ محفوظ است.

فهرست

سخنی با همکاران ارجمند

۱	فصل ۱ کلیات
۱۹	فصل ۲ راهنمای آموزش موضوعات درسی
۱۹	درس اول
۲۸	درس دوم
۳۵	درس سوم
۴۱	درس چهارم
۴۶	درس پنجم
۵۳	درس ششم
۵۹	درس هفتم
۶۴	درس هشتم
۶۷	درس نهم
۷۲	درس دهم
۷۶	درس یازدهم
۸۲	درس دوازدهم
۸۶	درس سیزدهم
۹۰	درس چهاردهم
۹۴	پیوست

سخنی با همکاران ارجمند

- امیرالمؤمنین، علی علیه السلام می‌فرماید: یا کمیل، ما مِنْ حَرَکَةِ الْأَوَانِتِ فِيهَا مَحْتَاغٌ إِلَى مَعْرِفَةِ (ای کمیل، برای انجام هر کاری به شناخت و کسب معرفت نسبت به آن نیازمندی).
- معلمان، محور اصلی اجرای هر برنامه‌ی درسی جدید هستند و میزان آگاهی و پابندی ایشان به اهداف، روش‌ها و محتوای برنامه، می‌تواند به موفقیت یا ناکامی آن منجر شود.
- کتاب راهنمای معلم علوم تجربی، به همراه دیگر اجزای بسته‌ی آموزشی علوم در پی آن است که اطلاعات مورد نیاز معلمان ارجمند این پایه را به صورتی خلاصه، مؤثر و قابل اجرا در اختیار ایشان قرار دهد.
- برنامه درسی جدید علوم تجربی دوره ابتدایی، براساس یافته‌های اسناد فراتر، هم‌چون سند ملی آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی، و با حفظ نقاط قوت برنامه‌ی درسی پیشین هم‌چون: تأکید بر یادگیری فعال، تأکید بر هدف‌های سه‌گانه آموزش علوم (دانش‌ها، مهارت‌ها و نگرش‌ها یا به عبارت برنامه درسی ملی علم و عمل و اخلاق) و تأکید بر ارزشیابی در خدمت یادگیری (ارزشیابی کیفی و توصیفی) تدوین شده است.
- در این برنامه درسی، تلاش شده است که بین چهار عرصه‌ی اصلی یادگیری در برنامه درسی ملی یعنی خود، خلقت (آفرینش)، خلق (دیگر انسان‌ها) و خالق متعال، ارتباطی منسجم، منطقی و معنادار به وجود آید. و زمینه‌ی پرورش تفکر و ایجاد ایمانی عمیق نسبت به ارزش‌های الهی و انسانی فراهم گردد.
- به منظور تسهیل فرآیند یاددهی یادگیری و کمک به ارتقای آن سطح کشور، سیاست تولید بسته آموزشی علوم تجربی محور تولید جدید مواد آموزشی علوم تجربی بوده است. بسته آموزشی علوم تجربی در اولین گام شامل کتاب درسی دانش‌آموز، کتاب راهنمای معلم، مجموعه فیلم‌های آموزش علوم، مجموعه فیلم‌های آموزش والدین، مجموعه فیلم‌های آموزش معلمان است و در کنار آن، سیاست گروه علوم تجربی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی نیز برای اطلاع‌رسانی به موقع به معلمان در نظر گرفته شده است.
- امید است همکاران ارجمند در اجرای موفقیت‌آمیز این بسته‌ی آموزشی و تحقق اهداف برنامه درسی جدید علوم از هیچ کوششی فروگذار نکنند و حمایت خانواده‌ها را نیز نسبت به اجرای کامل برنامه جلب نمایند.
- چهار محور «زندگی»، «ایران»، «کار و فناوری» و «آداب و مهارت‌های زندگی» توجه خاص شود. جلوه‌های این محورها را در کتاب درسی بیابید و سعی کنید تا حد امکان آن‌ها را غنی‌تر نمایید.
- مؤلفان و تولیدکنندگان بسته‌ی آموزشی علوم تجربی، مشتاق دریافت نظرات ارزشمند شما هستند. تجربیات خود را یادداشت کنید و به صورت مکتوب یا از طریق سایت گروه علوم تجربی برای ما ارسال نمایید.